

Protokol nahrávky*

Pamětník: Jan Kolář

Datum a místo natáčení: 30. 6. 2025 v Praze a 15. srpna 2025 v Buděticích

Natočil a zpracoval: Vilém Faltýnek

Jan Kolář – kompletní záznam	
1. NAHRÁVKA	
0:00:00	Představení narátora. Narozen 1. 3. 1948 v Kladně. Matka učitelka MŠ, otec poštministr. Od pěti let žili v Unhošti. Prarodiče v jižních Čechách. (Ne)vztah k Unhošti. Rodiče se seznámili na Podkarpatské Rusi, otec v roce 1938 mobilizován. – Poměr rodiny ke kultuře a umění. Ač jako dítě nenáviděl výchovné koncerty, později propadl výtvarnému umění a vážné hudbě. Setkání JK se sestrami Válovými. Navštěvoval jejich kladenské výstavy, docházel za nimi pravidelně i domů.
0:10:15	Vliv Semaforu. Obtížně dosažitelné vstupenky. Profesorka chemie Věra Vaňková na základě narátorovy poezie zprostředkovala setkání s bratrancem Vladimírem Justlem. Ten ovlivnil další směřování a seznámil JK s pražským kulturním prostředím a také s Jiřím Suchým. Později se spřátelil s dalšími osobnostmi Semaforu. – „Zahradní slavnost“ v Divadle Na zábradlí. „Král Ubu“. Činoherní klub. Rozhodnutí stát se divadelním kritikem. – Po maturitě se přihlásil na Fakultu sociálních věd a publicistiky, v 60. letech relativně velmi dobrou školu. V roce 1968 v druhém ročníku vyslán na praxi do Literárních listů, v reportážním oddělení pod vedením Ludvíka Vaculíka. Karol Sidon, Petr Chudožilov, Vladimír Karfík, Sergej Machonin. Psal první recenzi na „Poslední štaci“. Tehdejší Divadelní noviny, Alena Urbanová. Rozhovor s Jiřím Suchým. Seznámení s Josefem Škvoreckým, rozhovor vyšel ve Studentu. V Literárkách získal cenné zkušenosti. A. J. Liehm ho naučil psát rozhovor. – Ester Krumbachová. – Liehm v emigraci, v 90. letech setkání v Celetné. Psal pro Divadelní noviny. – Ester psala do Literárek. Vyráběla šperky. Rozhlasová hra „Kolčí štít s otvorem vpravo pro založení dřevce“, další psát nechtěla. Setkávala se s evropskou literární špičkou i s pražským podsvětím. Jedno z významných setkání JK byla Ester Krumbachová. Nejlépe ji znala Věra Chytilová. Její filmové scénáře. Byla demiurgem nové vlny, renesanční osobností.
0:24:57	Kdy začal vnímat Semafor. Osvobozené divadlo. Základní škola, chodil nerad do houslí. Později poslouchal jazz, kolem 40. roku života pronikl k vážné hudbě. Středoškolský profesor Miloslav Strnad hrál na saxofon v Orchestru Bory Kříže v Kladně. Román „Zbábělci“ ho nasměroval k jazzu nejsilněji. Sledoval kladenské divadlo. – Sledoval vše v Semaforu, Činoherním klubu. „Podivné odpoledne dr. Zvonka Burkeho.“ Vodňanský + Skoumal, „S úsměvem idiota“. Po smrti Vodňanského JK sestavil pro Supraphon CD. Ojedinělá osobnost J. Vodňanského. – Otec sportovec a sokol, syn nešel v jeho stopách, jediné, co ho zajímalo, bylo divadlo. Odmaturoval jen díky toleranci učitelů. Učil se jen to, co ho zajímalo. Přísná výchova matky, chudá strava. Knihy, četba. Četl i současnou poezii. Maturita 1966.
0:37:53	Rozhodnutí studovat novinařinu. Pedagožka dr. Neradová, studenty zvala na soukromé domácí semináře, přednášel mj. Jiří Němec. Vladimír Kalina, vybral si tři studenty na seminář psaní filmového scénáře. Kromě JK Jan Vít a Petra Pleskotová. Vít byl nadějný dokumentarista, později chartista. – Květa Neradová, přivedla JK k víře. Jiří Rot. – Marie Štichová, „dobře prověřená Lizetka“ z románu J. Škvoreckého. Šéfredaktorka Orbisu. –

* Protokol nepředkládá ověřená fakta. Reprodukuje informace v té podobě, v jaké je uvádí narátor. Případná vnější doplnění jsou odlišena hranatými závorkami.

	Vladimír Kovářik učil rozhlasový scénář. Dr. Jan Zelenka a organizace redakční práce. – Karel Štorkán.
0:49:00	Cesty do zahraničí. Paříž na podzim 1968. Odmítavá reakce na levicové projevy francouzských pedagogů. Ivo Fleischmann. – Jaromír Hořec byl vyhozen z fakulty. – Léto 1968, JK prožil okupaci v Praze jako redaktor Literárních novin. Redakce pracovala na třech místech. Karol Sidon. Jako elévové sbírali informace z ulic, časopis vycházel ve třech vydáních. Týden bydleli v dočasné redakci v Mezibranské ulici. Literárky přestaly vycházet, obnoveny jako Literární listy. Skončily 1969 společně s Reportérem.
1:00:20	Časopis Student otiskl rozhovor se Škvoreckým, jiné kontakty s časopisem neměl. Jaromír Hořec, šéfredaktor časopisu Univerzita Karlova. JK tam nějakou dobu pracoval a mj. připravil rozhovor s Václavem Havlem. Rozhovor se Škvoreckým. Osobnosti, které JK ovlivnily. Literární záliby: Greene, Hostovský, Škvorecký, pokleslé žánry, detektivka, špionážní román. – Cesta k víře. Theilhard de Chardin. Obliba katolické zbožnosti.
1:11:15	Situace po návratu z Francie v roce 1968. Diplomová práce na téma české dekadence. Souběžně šel pracovat do galerie Platýz jako instalatér. Kontakt se soudobým výtvarným uměním a umělci. Jiří Kolář, Ota Janeček. Jan Zrzavý. – Vladimír Hrabánek, historik o Zrzavém. – Jak se měnila situace českého tisku. Plošné omezení svobody slova nastalo až v době, kdy byl JK na vojně. – Mirka Rektorysová, komiks, JK doporučil jako kreslíře J. Suchého, ten doporučil bratra Ondřeje. Publikoval v LN poezii, spřátelil se s JK. Vl. Justl umožnil napsat scénář pořadu „Milenci, děti, věci a sny“ do Violy. Divák Václav Havel inscenaci ocenil. Tvůrčí tým Jojo Viola. – Časopis Karla Poláčka Dobrý den, příspěvky V+W. Z textů JK sestavil pořad „Walk Over“, s úvodem Jana Wericha, účinkovali F. a P. Filipovští, O. Suchý. S úspěchem se uváděl do zákazu v roce 1971. – Další scénář na patafyzické téma, kabaret „Zemřel král Ubu“, účinkoval Pavel Bošek. Jen několik neúspěšných repríz, staženo. – Setkání s Boškem umožnilo pozvání JK do redakce Repertoáru malé scény. Kdo byl Pavel Bošek.
1:22:35	(nad soupisem tvorby natátořa z <i>ViS Divadelního ústavu</i>) Kabaret „Zemřel král Ubu“. „Metropole světla a tmy“ s Karlem Zichem a Hanou Talpovou, poezie Jevtušenka, Vozněsenského. Nelze ověřit datum premiéry. Režiroval O. Suchý. JK režiroval předchozí inscenace, byl veden Vl. Justlem. Komorní pořady založené na hudbě a slovu. Vliv Filipovského ve „Walk Over“, nahrávka v rozhlasovém archivu. – „Podivné odpoledne dr. Zvonka Burkeho.“ Srovnání výkonu Polívky a Pucholta. – Jojo Viola, následkem spolupráce s Boškem bylo pozvání do Repertoáru malé scény, první skutečná novinářská praxe. Pak vojenská služba.
1:30:00	Jak fungovala redakce. Dvojredakce (Repertoár a Amatérská scéna) pod vedením pana Beneše. Olomoucký soubor Pavla Dostála Zkumavka. Kvalitativní měřítka. Inklemo Václava Bártý. Smysl časopisu, ediční záměr – osvěta. S dalšími časopisy (Loutkář aj.) je vydával Orbis. Fenomén malých scén, některé přežily normalizaci i přechod k tržním podmínkám. Amatérské ohlasy malých scén nesledovali. – JK na Wolkerově Prostějově potkal budoucí manželku.
1:35:50	V roce 1969 zašel na Studio Y a propadl jeho kouzlu. Zajížděl do Liberce. Jedinečný divadelní přístup, přátelství s Janem Schmidem. Po příchodu divadla do Prahy byl JK angažován jako externí dramaturg. Zdeněk Hořínek, Jan Bernard. Bohumil Nuska zůstal v Liberci. Členství JK v KSČ. S Janem Schmidem napsali dvě hry: Franz K. je z Prahy a T.G.M. mezi minulostí a dneškem. Dál spolupracovali na televizních scénářů. JK přenesl některé tituly do rozhlasu, zachovaly se jako rozhlasové adaptace.
1:40:31	Vojna u silniční brigády, dědice PTP. Byl sem zařazen za trest. Pomocníkem důstojníka u mostního praporu, evidence nevycházela, hrozilo mu vězení. Díky politickému důstojníkovi byl přeražen do politického oddělení. Členství v KSČ. Po návratu do civilu bylo

	v normalizovaných médiích mnoho vlivných a volných míst. Návrat do Orbisu, dostal místo v Melodii. Po roce podal výpověď. Danica Kozlová zprostředkovala zaměstnání v deníku Práce. Vedoucím redakce kultury byl Alois Humplík, jeho zážitky za Pražského povstání. – Sňatek, dcera. Garsonka na Balabence. Humplík pomohl narátorovi a jeho rodině k velkému bytu v Dejvicích.
1:51:58	Humplík odešel do Krátkého filmu. Šéfredaktorkou Miroslava Daňková, jazykově vybavená intelektuálka, vedla dříve zahraniční vysílání ČRo do Itálie. Jmenovala JK vedoucím rubriky. Jiří Cieslar, Jan Rejžek, Jan Lukeš. Sobotní příloha Práce, JK přijal mladého autora Jiřího Medka. Fr. Jungwirth. Grafik Martin Stejskal, později navrhl grafickou podobu Divadelních novin. – Nový šéfredaktor Cyril Smolík zbavil JK vedení rubriky, místo něj přišla Nina Prokopová. JK pokračoval jako redaktor. Střetli se kvůli recenzi na uvedení „Ostře sledovaných vlaků“ B. Hrabala v libeňském Divadle S. K. Neumanna a JK dal výpověď. Devítiměsíční výpovědní lhůta. Známý J. Cimický vystavil diagnózu a JK zůstal po celou dobu na neschopence. Zmeškal premiéru Suchého „Dr. Johanna Fausta, Praha II, Karlovo náměstí 40“.
2. NAHRÁVKA	
2:04:46	Chalupa v Budčticích. Rozhlasové hry JK, nejlepší z nich dramaturgoval Ptáček: Pražské impromptu pro pana Gustava M. V roce 1987 Semafor hostoval ve Finsku, divadlo v Tampere uvedlo hru J. Suchého „Dr. Johann Faust...“. Na výzvu Finů Suchý napsal hru „Vetešník“, vzal na premiéru JK, aby o ní napsal. Finská kulturní elita, recepce. Redaktorka Kaisu Mikkola z deníku Kaleva, Finská divadelní rada. Leden 1990, nabídka publikovat fejetony v Kalevě, spolupráce trvala 10 let. Za honoráře zrekonstruoval chalupu v Budčticích. Volba místa, kraj narátorova dětství.
2:12:21	Zkušenosti se špatnou občanskou vybaveností na jihočeském venkově. – Michael Prostějovský, vztah JK k celebritám. – Vztah k fotografování své osoby. Portrét na knihu vzpomínek. – Princ Philip, výrok o Indech. – Vzpomínka na Vladimíra Kalinu. Vyučoval na novinářské fakultě, oponoval JK diplomku. Jaká pozdější negativní zkušenost. JK napsal filmový scénář s Janem Schmidem, schvaloval ho ústřední dramaturg Ludvík Toman. Vladimír Kalina scénář potopil.
2:28:09	Po vyhození z Práce a mnohaměsíční psychiatrické neschopence. Jan Cimický. S Lambertem provozoval malé divadélko v Dejvicích, uvedlo Suchého nedokončenou hru „R na katedrále“. Půlúvazek v Ypsilonce nepostačoval k obživě rodiny. V roce 1979 Ypsilonka přesídlila do Prahy. Petřík, ředitel Státního divadelního studia. Vedením Semaforu pověřil Suchého, převzal Studio Y. Proměna souboru Ypsilonky. Jan Schmid přizval ke spolupráci tři dramaturgy: Z. Hořínka, J. Bernarda a J. Koláře. Šéf karlínského divadla K. Richter měl pod patronací Y, Richter a dramaturg Nekolný nepřiměřeně zasahovali do repertoáru. – Dobová politická anekdota. Židovská anekdota.
2:37:41	Spolupráce JK s Ypsilonkou, Schmid byl demiurgem souboru. JK byl dramaturgem „Večerů na přidanou“, struktura improvizovaných programů. Edvard Radzinskij, „Divadlo za časů Nerona a Seneky“. – Hosté ve „Večerech na přidanou“. „Voni sou hodnej chlapec“. Co se JK od Z. Hořínka naučil o dramaturgii. – V roce 1988 JK odešel z Y, později spolupracovali na inscenacích „Franz K. je z Prahy“. JK byl zaměstnán v rozhlasu a dostal možnost pracovat v časopisu Dramatické umění, pozvání A. Fuchse. – Po vyhození z Práce dostal nabídku Niny Prokopové, místo dramaturga ČST v Západní Evropě. – Alex Koenigsmark. Zprostředkoval místo v rozhlasu, v redakci seriálů. Vedoucí Vladimír Gromov. Dramaturgie seriálu „Jak se máte, Vondrovi?“ Napsal dva díly. JK rozhlasu propadl. Zachovaly se dvě jeho hry: „Pražské impromptu...“ a „Bestiárium“.
2:54:10	Verše Františka Gellnera. – Ruský otec Vladimíra Gromova. JK byl redakcí přijat až na odtažitého J. Ptáčka. Později se sprátelili, pravidelné schůzky s Jaromírem. Ptáčkův seriál se

	stal předmětem soudního sporu, JK svědčil v Ptáčkův prospěch. Scénář byl proplacen, ale nenatočen. Následovala výpověď. JK uvedl Ptáčkovy hry pod cizím jménem. – Další členové redakce: Jana Weberová, Jarmila Konrádová, Ivan Chrz. Práce pro disidenty. K. Steigerwald a A. Konigsmark dávali práci P. Landovskému. Redakce sídlila v Opletalově ulici. Dramaturgyně Marie Procházková varovala před Koenigsmarkem. – Seriál zakládal Jan Otčenášek. Ptáček dával práci Janu Trefulkovi. JK v redakci setrval 4 nebo 5 let.
3:07:37	Struktura redakcí v rozhlasu. Redakce dokumentu a hry faktu. Po Vl. Remešovi se JK stal vedoucím. Stanislav Neubert nabídl místo a JK ho rád přijal. Zde byly natočeny v rozhlasové úpravě inscenace Studia Y „Kovář Stelzig“ a „Karel Hynek Mácha“. – Rekapitulace bohaté rozhlasové práce JK. Dnešní rozhlasoví zaměstnanci na nabídky nereagují. Vlastní zkušeností se přesvědčil, že veřejnoprávní média, zejména rozhlas, nejsou dobře řízena, vládne svévole. Nechat pracovat Schmida, Smočka, Klímu v rozhlasu na konci 80. let nebyl problém. Komunisté už byli slabí. – Dušan Všelicha, šikovný mladý dramaturg. Podzim 1988: redakce her a literatury faktu byla sloučena s redakcí rozhlasových her, JK vedoucím sloučené redakce. Josef Hlavnička. Redakce zábavy. Hynek Pekárek. Dušan Všelicha ve vedení redakce zábavy. Založil Rádio Limonádový Joe. Redakce se ocitla v krizi. V roce 1996 byl do vedení pozván JK. Divadlo Sklep. Zábava za Všelichy směřovala k undergroundu. František Pavlíček jako ředitel s JK rozvázal pracovní poměr. – Úspěch inscenace „Franz Kafka je z Prahy“.
3:20:30	Odchod D. Všelichy z rozhlasu. V konzervativním prostředí jeho přístup vadil. – S jakou koncepcí přicházel vést redakci zábavy: snaha o pestrost. Pořady Eduarda Hrubého, Petra Novotného i Vodňanský, Lasica a Satinský „Škola života“, „Jiří Lábus je sám doma“ a podobně. „Takový je život“, talkshow Suchého a Molavcové. Redaktorka Helena Dubničová a pořad „Voskování“. Hostem i Václav Klaus, Petra Buzková.
3:30:32	Odchod z redakce zábavy: byl vyhozen specifickým způsobem, byl <i>odstřižen</i> . Vlastimil Ježek byl nejlepším rozhlasovým ředitelem. Spor s Milošem Rejchrtem. V důsledku opoziční smlouvy se ředitelem rozhlasu stal Václav Kasík. – Čím si rozhlas JK získal. – Počátek 90. let, JK plánoval dlouhodobý pobyt v Anglii. Kniha „Jak to bylo v Semaforu“. Situaci změnila Helena Albertová, když vyzvala JK, aby se ucházel o místo šéfredaktora Divadelních novin.
3:39:48	(<i>videozáznam</i>) Přizvání od H. Albertové do konkurzu. Vyhrál a sestavil redakci: Míša Suchařípová, Bára Topolová, Richard Erml ze Scény, Vladimír Procházka, který opustil Činoherní klub. Nulté číslo, získávání abonentů. První číslo se nepodařilo. Původní idea otevřeného čtrnáctideníku navazujícího na Divadelní noviny ze 60. let. Alena Urbanová. Panorama recenzí, které se neuzavírají různým názorům. Časopis se bude vztahovat k širší kultuře. Koncepce vydržela řadu let. Grafikem Martin Stejskal, po 15 letech úpravu vyměnili. Zpravodajství v rubrice kronika, navazoval na Literární listy. Věnovali pozornost regionům, publikovali velká interview. Široký autorský okruh spolupracovníků. Alena Urbanová, mimořádná schopnost popsat herecký výkon. Sergej Machonin, Zdeněk Hořínek, Jindřich Černý. Vliv Hosta do domu, Milan Uhde. – Vladimír Hulec a zahraniční rubrika. JK se snažil být tolerantním a liberálním šéfredaktorem.
3:54:04	Vlasta Gallerová a Karel Kříž v Labyrintu, JK otiskl i kritický názor. Hlavním problémem bylo nedostatečné zajištění časopisu. Dokud je vydával Divadelní ústav, měli zázemí a technické prostředky. Zásahem Pavla Tigrida se časopis musel osamostatnit a hlavním úkolem šéfredaktora se stalo shánění peněz na vydávání. Vznik Společnosti pro vydávání Divadelních novin. – Přátelství s Pavlem Kohoutem. Během jednoho krizového roku oslovil mj. Kohouta a požádal ho o finanční podporu. Pomohl a navázali spolupráci. Kohoutovo trauma z 50. let. Historka z natáčení rozhlasového pořadu „Dva v Africe“, moderátoři Jiří Anderle a Jiří Suchý, jedním z hostů byl Pavel Kohout. (<i>konec videozáznamu</i>)

4:04:00	Časopis Scéna. JK s ní sám dlouho spolupracoval. Díky Janu Dvořákovi byl rok redaktorem. Dvořák a Miloš Petana se rozhodli podnikat a Scéna pod vedením Suchařípové zanikla. Proč Suchařípová odešla z Divadelních novin. Ivana Vadlejchová. Rozhlasovým redaktorem DN byl Jan Lopatka, seznámení díky Ptáčkovi. „Radiojournal v ko(s)mickém věku“. Psal na malý úvazek. Hana Kofránková, Daniela Fischerová. Poslední setkání s Lopatkou.
4:11:46	Proč skončil v Divadelních novinách, odchod do penze. Finanční potíže časopisu. Proměna divadla. Zůstal členem Společnosti pro Divadelní noviny. Po rozhodnutí Josefa Hermana odejít z vedení DN, JK oslovil Janu Machalickou. – Proměna DN za šéfredaktora Hermana, i obsahová. – Jan Czech, původně dramaturg v rozhlasové redakci vysílání pro mládež. Spojoval zájem o pokleslé žánry. Nova, Vladimír Železný. Czech psal filosofické traktáty, teoretické práce o rozhlasu. Založili spolu soukromé nakladatelství Blízká setkání. Čtenářský boom v 90. letech. Vydali Příběh inženýra lidských duší, Hovory s Voskovcem, Reportáže M. Dejara z Ameriky, Hovory s Fellinim. – Redaktorka Loutkáře Dvorská zprostředkovala setkání s Jiřím Pelikánem.
4:24:06	Czechovo onemocnění. Způsobilo proměnu osobnosti. – Rozhodnutí JK napsat paměti. Pojal je jako zprávu o normalizaci, jsou připraveny k vydání v Galénu. Rozhlasový pořad „Staří holubi se vracejí“, psal scénáře, S Lautnerem moderovali. V letech 2014–2016, tehdy nepsal paměti. – Dokončil rukopis v roce 2019, pak je připravovaly Větrné mlýny. JK vypověděl smlouvu, v Galénu připraveno na říjen 2025.
4:31:52	KONEC